

Basismodule Brandveilig Leven

Inhoud

1	Brandveilig Leven	4
2	Brand	5
3	Brand voorkomen	6
4	Rookmelders	9
5	Koolmonoxide	13
6	Alarmeren en vluchten	18
7	Blussen	20
8	Brandwonden	22
9	Ambassadeur zijn	23

Welkom

Fijn dat je meewerkt aan brandveiligheid. Je hebt het vast wel eens meegemaakt, dat iemand op een feestje aan je vroeg waar hij een rookmelder moet ophangen. Of dat je moest vertellen over een woningbrand (die je meemaakte).

Wij waarderen het dat jij iets gaat betekenen voor de brandveiligheid in je omgeving.

Of je nu:

- De buurvrouw helpt met het ophangen van een rookmelder.
- In het studentenhuis van je zoon een keer vertelt over de gevolgen van brand en het belang van het vrijhouden van vluchtroutes.
- Op een feestje met iemand ideeën uitwisselt over het voorkomen van brand.

Jouw inzet voor brandveiligheid zit in kleine dingen. En je zult maar het verschil maken tussen leven en dood....

We verwachten dat deze module je daarbij kan ondersteunen.

Veel plezier!

Hilda Raasing, portefeuillehouder Brandveilig Leven
Brandweer Nederland

1 Brandveilig Leven

Brandveilig Leven is samen werken aan brandveiligheid! Alle medewerkers van een veiligheidsregio, samen met de inwoners van de regio. Brandveilig Leven richt zich op het voorkomen van brand. Inwoners moeten weten wat ze zelf kunnen doen: voorkomen, alarmeren, vluchten en eventueel proberen te blussen.

Hoe doe je dat?

Om brandveilig gedrag te stimuleren, breng je op een geschikt moment brandveiligheid onder de aandacht bij familie, vrienden, burens en kennissen. Je legt ze bijvoorbeeld uit wat belangrijke brandoorzaken zijn en hoe ze brand kunnen voorkomen, waar ze een rookmelder op moeten hangen en hoe ze een vluchtplan maken. Als ze dat allemaal weten wordt de kans op brand kleiner en het op tijd vluchten bij brand groter. Dat is het doel van Brandveilig Leven.

*Weten wat je zelf kunt doen:
voorkomen, alarmeren, vluchten
en eventueel proberen te blussen*

2 Brand

Vrijwel alle branden beginnen klein. Een grote, uitslaande woningbrand kan ontstaan uit een klein brandje in een prullenbak. Brand heeft alles te maken met verbranding. Het proces van verbranding ken je natuurlijk. Denk maar aan het aansteken van een lucifer, kaars of kachel. Daarbij zijn drie factoren belangrijk: een brandbare stof, zuurstof en een bepaalde (ontbrandings)temperatuur. Alleen als deze drie allemaal aanwezig zijn ontstaat er 'brand'.

Jaarlijks is bij een kleine honderdduizend huishoudens in Nederland een kleine of grote brand in de woning. Gemiddeld declareert een op de zeventig woningen brandschade. Dat is één woning in elke straat.

Oorzaken

De meest voorkomende oorzaak van brand in woningen is een defect apparaat of het verkeerd gebruik van een apparaat, zoals een wasdroger, frituurpan of televisie. Bij branden met *dodelijke (fatale)* afloop is onvoorzichtigheid bij roken daarnaast ook een hoofdoorzaak.

Bij senioren ontstaat brand doordat ze vaker iets vergeten en minder goed horen. Hierdoor horen ze de rookmelder niet of later. Daarbij zijn ze vaak ook minder mobiel, wat vluchten moeilijker maakt. Meer risicofactoren dus, die zich ook nog opstapelen. Senioren zijn daarom relatief vaker dodelijke slachtoffers van brand.

Rook is gevaarlijker dan vuur

Dat rook gevaarlijker is dan vuur komt door:

- **Desoriëntatie:** rook is donker en verspreidt zich zo snel, dat je zelfs in je eigen woning compleet gedesoriënteerd kunt raken.
- **Verstikking:** door de giftige gassen in rook raken mensen binnen enkele minuten in een diepe bewusteloosheid.
- **Hitte:** niemand overleeft de hitte die vrijkomt bij een flinke brand. De temperatuur kan namelijk oplopen tot 1200 °C, terwijl het menselijk lichaam vanaf 65 °C niet meer functioneert.
- **Tijdsfactor:** in korte tijd kan een kleine brand zich ontwikkelen tot een uitslaande brand, waardoor vluchten onmogelijk wordt. Brand is altijd sneller dan je denkt. Verlaat een brandend huis dus meteen.

WIST U DAT?

De belangrijkste oorzaken van woningbrand zijn:

koken

elektrische apparatuur

roken

stoken & open vuur

3 Brand voorkomen

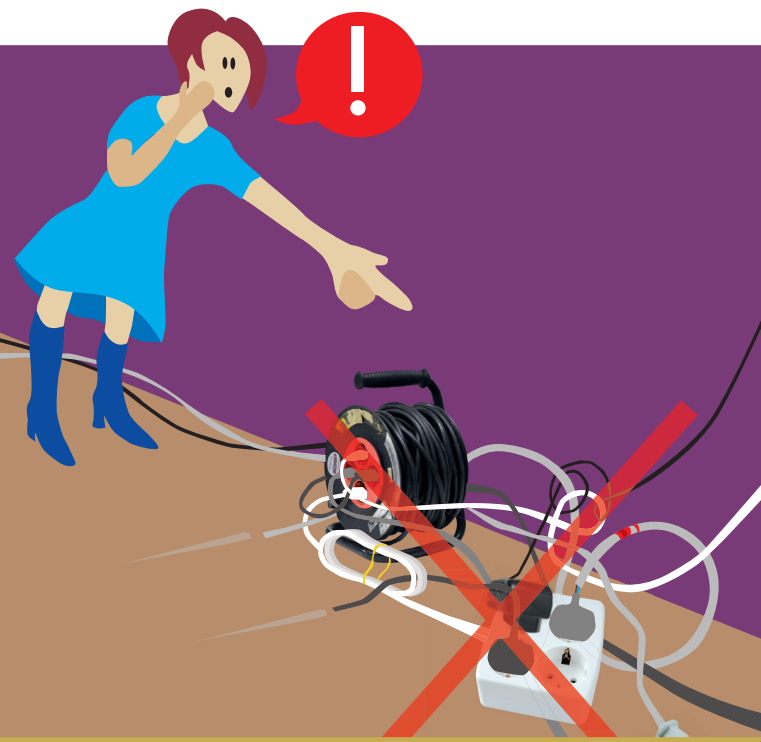
Verkeerd gebruik van apparaten is één van de belangrijkste oorzaken van een woningbrand. Gelukkig kan iedereen zelf veel doen om brand te voorkomen.

Bijna alle elektrische apparaten worden warm bij gebruik. Let vooral op apparaten die een ventilator hebben om oververhitting te voorkomen of waarin lucht wordt aangejaagd. Als de warmte niet goed weg kan door opgehoopt stof, is er brandgevaar. Je kunt oververhitting voorkomen door het apparaat aan te sluiten én te gebruiken volgens de instructie van de fabrikant en het schoon te houden. In deze paragraaf staan enkele praktische tips om dit soort brandrisico's in de thuissituatie te voorkomen.

Kabelhaspel

Als je voor een apparaat een kabelhaspel gebruikt, rol die dan helemaal uit. Het nog opgerolde snoer in de haspel kan warm worden en als het isolatiemateriaal smelt, kan kortsluiting en daardoor brand ontstaan. Op de kabelhaspel en de tafelstekkerdoos staat het maximale vermogen aangegeven. Op de apparatuur die aangesloten wordt staat het gevraagde vermogen aangegeven. Het gezamenlijke vermogen van de apparaten die hierop aangesloten worden, mag niet hoger zijn dan de waarde die op de haspel of tafelstekkerdoos staat aangegeven. Apparaten die veel vermogen gebruiken zoals een wasdroger of vaatwasser kun je beter rechtstreeks op een stopcontact aansluiten. Zo wordt overbelasting voorkomen en de kans op brand verkleind.

Vermijd het gebruik van meerdere verlengsnoeren aan elkaar en rol kabelhaspels altijd volledig uit

- Laat aanpassingen aan de elektrische installatie altijd uitvoeren door bevoegde installateurs.
- Vermijd het gebruik van meerdere verlengsnoeren aan elkaar. Elke overgang verhoogt de weerstand en daarmee de kans op oververhitting.
- Gebruik meterkasten niet als opslagruimte. Brand door overbelasting ontstaat vaak in de meterkast, waar je dan liever geen brandbaar materiaal in wilt hebben. Het is ook verstandig om een rookmelder in de meterkast te plaatsen.
- Zorg ervoor dat er geen scherpe randen zijn die de elektriciteitsdraden kunnen beschadigen. Op de plaats van een beschadiging neemt de weerstand toe.
- Vervang knipperende en roodgloeiende tl-buizen direct. Door de opgebouwde hitte kunnen deze buizen knappen. De hete delen kunnen vervolgens brand veroorzaken.
- Sluit zo min mogelijk apparaten aan op hetzelfde contactpunt. Ga uit van maximaal 2500 Watt voor alle apparaten samen. Dit is natuurlijk wel afhankelijk van de soort zekering.

Geef halogeenverlichting de ruimte

Halogeenspotjes (zelfs met lampjes van 12 volt) kunnen lelijke schroeiplekken veroorzaken. Zet ze daarom niet te dicht bij gordijnen en meubels. Als die langdurig worden verhit, kunnen ze plotseling in brand vliegen. Ook als

halogeenverlichting is ingebouwd in een verlaagd plafond of in een kledingkast moet de warmte goed weg kunnen. Er moet dus voldoende ruimte zijn tussen het plafond en het verlaagde plafond. Informeer bij de aanschaf van inbouwspots naar de veiligheid.

Lithium-ion batterijen

Er zijn veel apparaten met een lithium-ion batterij. Deze batterijen kunnen heftig ontbranden. Enkele tips voor het veilig opladen:

- Laad de batterij overdag op.
- Laad op in een ruimte met een rookmelder.
- Leg het apparaat tijdens het opladen vrij neer op een stabiele onbrandbare plaats.
- Haal de oplader uit het stopcontact als de batterij vol is.
- En gebruik alleen de originele of geadviseerde lader.

Zet apparaten uit

Als een elektrisch apparaat aan staat, worden onderdelen binnenin het apparaat heet. Dat geldt voor bijvoorbeeld de hard drive van je computer of onderdelen van je televisietoestel. Als het apparaat op stand-by (de slaapstand) staat, blijven die onderdelen warm. De warmte kan in combinatie met stof binnenin het toestel brand veroorzaken. Bij moderne televisietoestellen is dit gevaar minder groot, maar ook jouw plasma- of

lcd-televisie kan beter helemaal uitstaan. Video- en geluidsapparatuur kan meestal niet helemaal worden uitgeschakeld, maar bij dit soort apparaten is de kans op brand zeer klein.

Reinig filters van de wasdroger

Van alle elektrische apparaten veroorzaken wasdrogers het vaakst brand. Zorg dat de droger niet oververhit kan raken. Dat doe je door de filters na elk gebruik en de luchtafvoerslang jaarlijks te reinigen. Laat periodiek een vakman de hele droger van binnen schoonmaken. Tot slot: draai de wasdroger alleen als je thuis bent, bij voorkeur overdag.

Reinig het filter van de afzuigkap

Maak minimaal eens per drie maanden het vetfilter in jouw afzuigkap schoon of vervang het. Het vet in het filter kan vlam vatten als je veel kookt of als de vlam in de pan slaat. Menig keuken is op die manier volledig uitgebrand.

Magnetron

Gebruik de magnetron alleen voor voedsel en drank. Probeer geen andere spullen te verwarmen of te drogen in de magnetron. Let ook op de bereidingstijd van voedsel. Als je de magnetron instelt op enkele minuten in plaats van enkele seconden, kan brand ontstaan.

4 Rookmelders

Als je slaapt, ruik je niets! Dus mocht er ooit brand uitbreken, dan is het van levensbelang dat mensen op tijd worden gewaarschuwd door een rookmelder. In de moderne woningen heb je maar drie minuten om te vluchten. Dat komt door de bouwmethoden en het gebruik van brandbare materialen. De brandweer is meestal 'pas' acht minuten nadat je de brand hebt gemeld bij je.

Rookmelders voorkomen geen brand, maar redden wel levens. Het meest gebruikte type rookmelder is de optische rookmelder. Deze neemt rook waar. De meeste slachtoffers vallen door rookvergiftiging, daarom heeft dit type de voorkeur. Een thermische rookmelder reageert op een hoge temperatuur of snelle temperatuurstijging. Deze is geschikt voor in de keuken.

Rookmelders kunnen aan elkaar worden gekoppeld. Draadloos of via het elektriciteitsnet. Gaat er één af, dan gaan ze allemaal af, hierdoor word je in meerdere ruimtes gealarmeerd. Je kunt hierdoor snel actie ondernemen. Koppelen kan ook met een rookmelder die je bij de burens hangt. Handig voor senioren die hulp bij het vluchten nodig hebben.

Rookmelders voorkomen geen brand, maar redden wel levens

Rookmelders redden levens, als je ze kunt horen. Voor mensen met verminderd gehoor kan een melder die flitst en trilt (draadloos gekoppeld aan een rookmelder aan het plafond) een oplossing zijn.

Technische oplossingen voor mensen die minder zelfredzaam zijn:

- In *alle* ruimtes een optische of thermische rookmelder ophangen, waardoor de brand eerder ontdekt wordt.
- Een alarmknop waarmee de thuiszorg, goede buur of familielid in dezelfde straat wordt gealarmeerd.
- De rookmelder verbinding te laten maken met de smartphone van thuiszorg, burens of familielid in de omgeving.

Tip: schakel het Rookmelderteam van de Brandwondenstichting in. Zij zijn door de brandweer getraind en helpen kosteloos rookmelders op te hangen als je dat zelf niet kunt. De rookmelders moet je wel zelf kopen.

**Bel nu het
Rookmelderteam
0251 - 275 590**

**Laat kosteloos uw
rookmelder plaatsen!**

In ieder huis in Nederland hoort een rookmelder. Het Rookmelderteam van de Nederlandse Brandwonden Stichting staat voor u klaar en plaatst rookmelders als u dit zelf niet kunt.

Waar horen rookmelders te hangen?

Rookmelders horen minimaal in de vluchtroute op elke verdieping te hangen. Dit zijn: de hal, de overloop of ruimtes waardoor vanuit de verste (slaap)kamer gevlucht moet worden. Deze ruimtes worden ook wel verkeersruimten genoemd. Nog beter is het om in alle potentiële brandruimten gekoppelde rookmelders te plaatsen. Door in meer ruimtes een rookmelder te hangen vergroot je de kans op (snelle) detectie. Door melders onderling te koppelen vergroot je de kans op alarmeren.

Als rookmelders alleen in de verkeersruimten worden opgehangen, wordt een brand soms pas zo laat ontdekt dat er geen of nauwelijks tijd meer is om te vluchten. Soms maar zo'n anderhalve minuut. Als je je bevindt in de ruimte waar de brand is, dan kan de brand zelfs pas zo laat ontdekt worden door de rookmelder in de verkeersruimte dat er helemaal geen tijd meer is om te vluchten. Daarnaast maakt een rookmelder, als deze op een andere plek afgaat dan waar je bent, niet altijd voldoende geluid om je te waarschuwen. Daarom is het aan te raden om rookmelders onderling te koppelen, zodat ze allemaal afgaan wanneer één rookmelder brand detecteert.

Toelichting bij de afbeelding hiernaast.

Kelder

- Geen rookmelder indien alleen opslag van bijvoorbeeld wijnflessen (geen spullen die brand kunnen veroorzaken).
- Wel een rookmelder indien hobby/speelruimte (met elektrische apparaten/spullen die brand kunnen veroorzaken).

Garage

- Geen rookmelder indien vrijstaand.
- Wel een rookmelder indien inpandig en aanwezigheid mogelijke brandoorzaken als e-bike of wasdroger.

Keuken

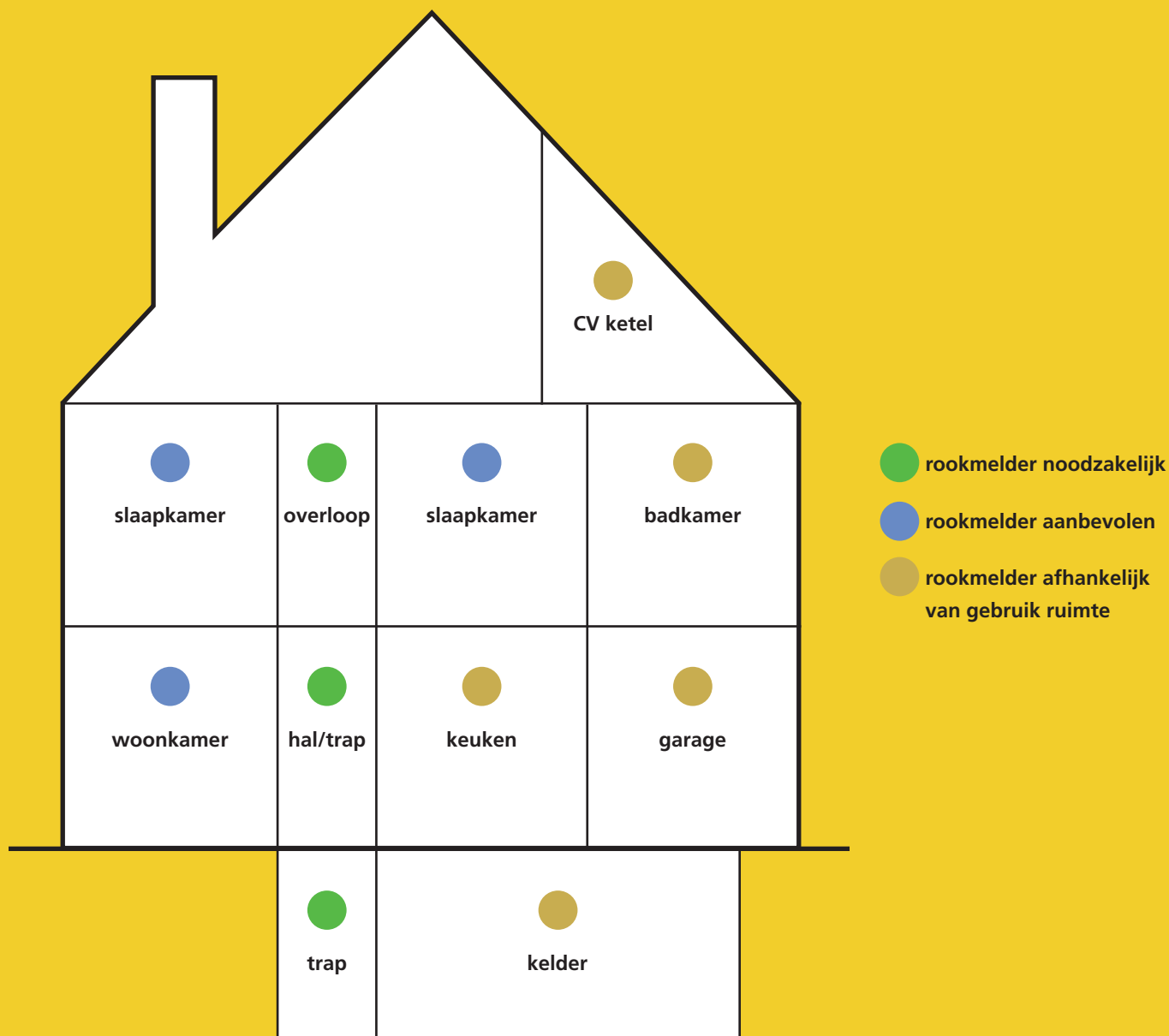
- Een rookmelder alleen indien op afstand (ca. 1,50 m, horizontaal vanaf de apparatuur de ruimte in) van het fornuis, de afwasmachine en de oven hangt (apparaten die stoom/rook veroorzaken). Indien dit niet mogelijk is, dan is een thermische melder een optie.

Badkamer

- Geen rookmelder vanwege stoomvorming bij het gebruik van douche of bad.
- Wel een thermische rookmelder indien wasmachine en/of wasdroger in de badkamer staat.

CV- ketel

- Een koolmonoxidemelder is aanbevolen en een rookmelder.

Monteren

Rookmelders moeten altijd aan het plafond worden opgehangen en meer dan 50 cm van de zijmuur en hoeken van een vertrek. NIET bij een ventilator(opening), dichtbij een lamp of boven de verwarming. Bij een schuin dak moet de melder tegen de schuine wand, minimaal 90 cm verticaal gemeten van de nok van het dak. In de gebruiksaanwijzing van de rookmelder staat aangegeven hoe je hem kunt monteren.

Hang rookmelders altijd aan het plafond en meer dan 50 centimeter van de zijmuur en hoeken van het vertrek

Onderhoudstips

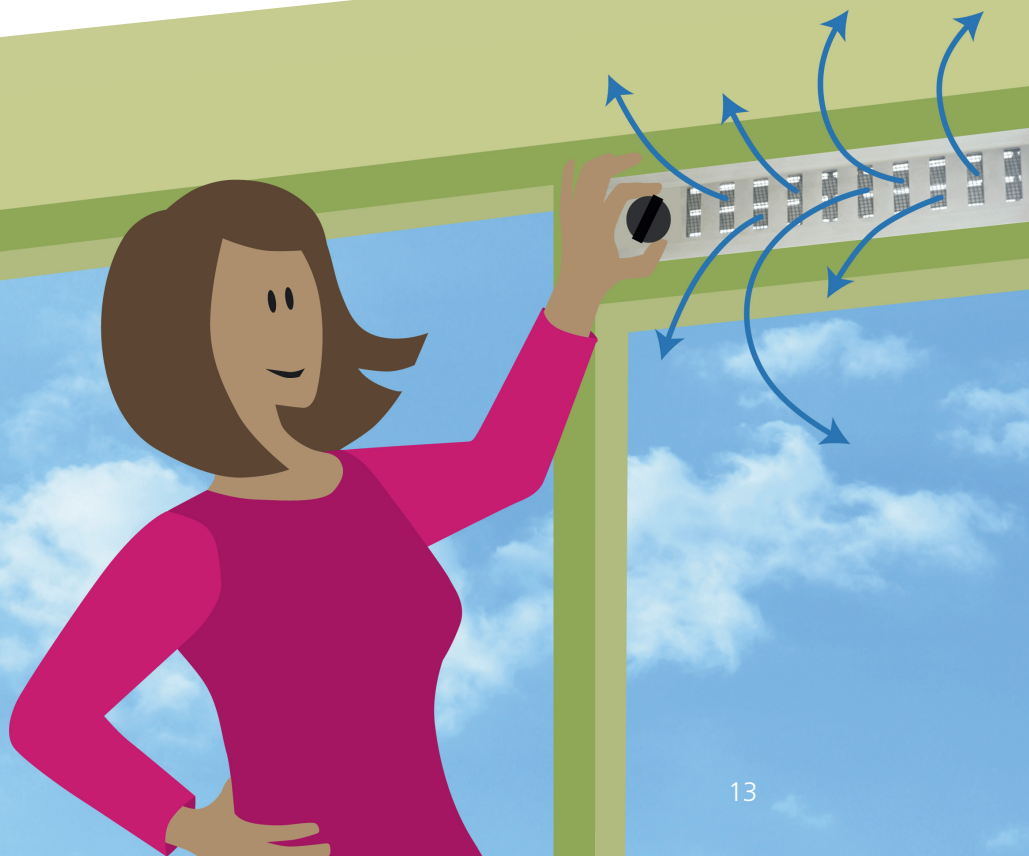
- Houd de rookmelder stof- en vochtvrij. Stofvrij houden kan met een (borstelmond van een) stofzuiger of een licht vochtige doek voor de deksel. Doe dit minimaal één keer per kwartaal. Als een ruimte wordt verbouwd of geschilderd, haal de rookmelder dan *tijdelijk* weg of dek deze af door plastic- of aluminiumfolie. Rookmelders mogen nooit worden geverfd.
- Test de rookmelder regelmatig, bijvoorbeeld elke 1e van de maand of bij het maandelijks eerste-maandag-van-de-maand-alarm, door de testknop in te drukken en los te laten. Hiermee wordt de alarmwerking, de detectiekamer, het elektronische circuit en de batterijspanning getest.
- Vervang de batterij conform de instructie van de leverancier. Rookmelders geven het lege-batterij signaal (behalve in de modellen die een 10-jaar werkende batterij hebben; deze worden in het geheel vervangen). Als je een batterij plaatst of vervangt, plak dan meteen een datumstickertje op de rookmelder. Zo weet je altijd wanneer hij vervangen moet worden.

5 Koolmonoxide

Koolmonoxide (CO) is een reukloos, kleurloos en zeer giftig gas. Het ontstaat bij onvolledige verbranding van bijvoorbeeld gas, olie of hout. De oorzaak is meestal een verkeerd geïnstalleerd, kapot of slecht werkend gas- of verbrandingstoestel.

Koolmonoxide is een sluipmoordenaar: je ziet, ruikt en proeft het niet. Het zorgt ervoor dat je minder zuurstof op kunt nemen, hierdoor kun je bewusteloos raken. Hoe gevaarlijk koolmonoxide is, hangt af van de concentratie van het gas en hoe lang je er aan blootgesteld bent.

Zo'n honderdvijftig mensen per jaar belanden in het ziekenhuis met een koolmonoxidevergiftiging en gemiddeld overlijden er elf aan.

Ventileer

Controleer

Of je nu een geiser, cv of gaskachel hebt: om het aardgas te kunnen verbranden is zuurstof nodig. Is er te weinig zuurstof, dan is de verbranding niet volledig en vormt zich koolmonoxide. Wanneer moet je je ongerust maken?

- De vlam in het gastoestel is oranje in plaats van blauw en hoger dan normaal.
- De vrijkomende waterdamp verdwijnt niet via de afvoer, waardoor de ramen beslaan.

Hoe herken ik een koolmonoxidevergiftiging?

Koolmonoxide wordt driehonderd maal sneller in het bloed opgenomen dan zuurstof. Hierdoor krijgen de vitale organen (hart, lever, hersenen) te weinig zuurstof.

- De eerste lichamelijke symptomen van een koolmonoxidevergiftiging lijken op een griepje: lichte hoofdpijn, misselijkheid, overgeven en vermoeidheid.
- Ook voel je je verward en/of slaperig en krijg je een versnelde hartslag.
- Bij een hoge concentratie koolmonoxide treden er ernstige symptomen op, zoals bewusteloosheid, coma, blijvende hersenschade met mogelijk overlijden als gevolg.

Wanneer en voor wie is koolmonoxide gevaarlijk?

- Iedereen die in een huis woont met verbrandingstoestellen (bijvoorbeeld kachel, geiser, cv, combiketel), een open haard of een garage aan het huis vast waar verbrandingsmotoren worden gestart, loopt mogelijk gevaar op CO-vergiftiging.
- Baby's, kleuters, zwangere vrouwen, mensen die lijden aan een chronische hartziekte, bloedarmoede of ademhalingsproblemen zijn gevoeliger voor koolstofmonoxidevergiftiging.

Wat moet je doen bij een koolmonoxidevergiftiging?

Als je denkt dat er sprake is van koolmonoxidevergiftiging, zorg er dan voor dat die persoon of personen zo snel mogelijk uit de giftige atmosfeer worden gebracht, direct de frisse lucht in. Als je iemand te hulp schiet, let dan ook op je eigen veiligheid. Jij verblijft dan namelijk ook in de 'giftige' ruimte. Bel de hulpdiensten om de juiste medische behandeling te geven.

- 1 Waarschuw huisgenoten
- 2 Ga zo snel mogelijk naar buiten
- 3 Bel 112

Hoe kun je koolmonoxidevergiftiging voorkomen?

Er zijn drie dingen die je kunt doen om koolmonoxidevergiftiging te voorkomen:

- 1 Ventileer
- 2 Controleer
- 3 Alarmeer

1 Goede ventilatie

- In een ruimte waar een open verbrandingstoestel staat of hangt, is een goede ventilatie noodzakelijk voor voldoende toevoer van verse lucht en afvoer van verbrandingsgassen.
- Als het toestel in gebruik is, moeten roosters en ramen openstaan. Ook kunnen in de woning permanent geopende ventilatieopeningen aanwezig zijn voor een verbrandingstoestel. Stop deze openingen daarom nooit dicht.

Alarmeer

- Heeft de woning een mechanisch ventilatiesysteem of een keukenafzuigkap, dan is toevoer van voldoende ventilatielucht zeer belangrijk. Zonder voldoende toevoer bestaat namelijk het gevaar dat er onderdruk in de woning ontstaat, waardoor rookgassen uit een rookkanaal de woning in kunnen worden gezogen.

2 Onderhoud van een (open) verbrandingstoestel

Zorg dat het verbrandingstoestel bij voorkeur jaarlijks wordt gecontroleerd door een vakman. Vaak kun je aan een sticker op het toestel zien wanneer deze voor het laatst is gecontroleerd.

- Laat bij dit onderhoud ook controleren of er voldoende ventilatie is.
- Als het toestel aangesloten is op een rookkanaal dan moet ook de goede werking van dit kanaal worden gecontroleerd: laat de schoorsteen jaarlijks vegen!

3 Plaats een werkende koolmonoxidemelder

Deze waarschuwt je als er koolmonoxide in je huis vrijkomt.

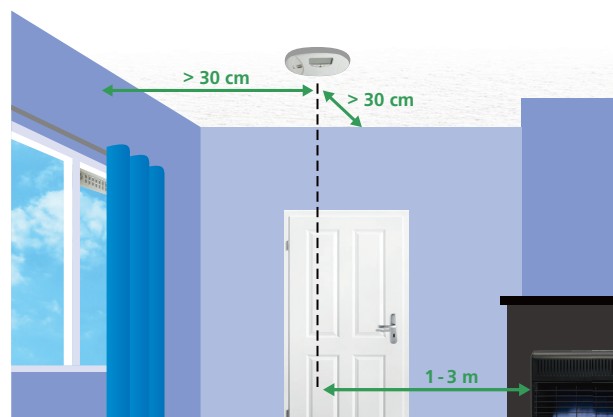
Laat minstens één keer per jaar de schoorsteen vegen

Waar plaats je een koolmonoxidemelder?

Plaats de koolmonoxidemelder volgens de bij het apparaat meegeleverde installatie-instructie. Neem daarbij het onderstaande advies mee.

In een ruimte **met** een verbrandingstoestel:

- Plaats de melder aan het (schuine) plafond.
- Plaats de melder op een horizontale afstand van de CO-bron (1- 3 meter van het toestel).
- Minimaal 30 cm van omliggende muren, niet vlakbij ander objecten.

In een ruimte **zonder** verbrandingstoestel:

- Plaats de melder op de hoogte waar je ademt.
- Niet naast luchtinlaten of -uitlaten.
- Niet achter objecten zoals gordijnen of kasten.
- Plaats ook een melder in de caravan of woonboot.

Bij fabrikanten kan de instructie nog wel eens verschillen, helaas. Hier wordt vanuit Brandweer Nederland aan gewerkt. Ga naar de link hiernaast voor meer informatie.

Brandweer Nederland adviseert om **geen** combimelders (combinatie van rook- en CO-melder) op te hangen omdat:

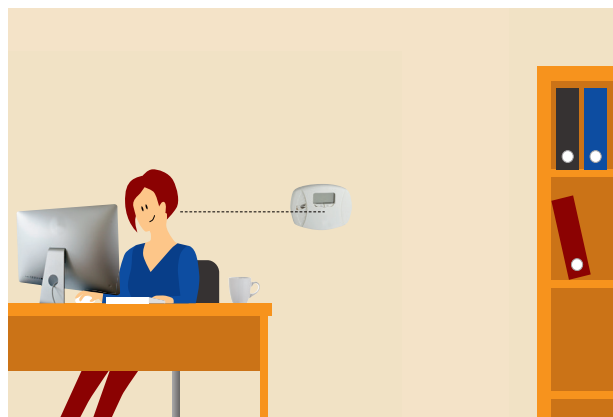
- Ze niet op dezelfde plaats in de ruimte moeten worden opgehangen.
- De werking van de rookmelder anders is dan die van de koolmonoxidemelder.
- De levensduur van de koolmonoxidemelder kan verschillen met die van de rookmelder.

De levensduur van een koolmonoxidemelder kan verschillen van die van een rookmelder. Van vijf tot tien jaar maar er zijn ook melders waar essentiële onderdelen van de melder al na twee jaar vervangen moeten worden. Het is dus mogelijk dat het rookmeldergedeelte nog werkt en het koolmonoxidemelderdeel niet meer.

Onderhoud van een koolmonoxidemelder

Controleer regelmatig de goede werking van de koolmonoxidemelder volgens specificaties van de leverancier. Sommige melders moeten na een aantal jaren worden vervangen. Zet bij de plaatsing de plaatsingsdatum en de vervangdatum met een watervaste stift op de (voorzijde van de) melder.

Het volledige plaatsingsadvies vind je ook op www.brandweer.nl/koolmonoxide

6 Alarmeren en vluchten

Door de rook die vrijkomt bij brand, is het binnen drie minuten al extra moeilijk om te vluchten. Rook verandert zelfs je eigen huis in een doolhof. Je ziet niks, ademen gaat moeilijk, je voelt spanning en je waarneming en je bewustzijn verandert door rook. Al na een paar teugen rook neemt je reactievermogen behoorlijk af.

Maak en oefen daarom een vluchtplan en houd vluchtwegen vrij. Een vluchtplan maak je met alle huisgenoten:

- Spreek de snelste en veiligste vluchtroute met elkaar af.
- Bedenk een tweede route voor het geval de eerste geblokkeerd is.
- Spreek van te voren af wie welke huisgenoten in veiligheid brengt. Kinderen hebben de neiging zich te verstoppen.
- Spreek af wie de huisdieren in veiligheid brengt (dieren brengen zichzelf ook vaak in veiligheid).
- Spreek een vaste plek af waar de huissleutels liggen (vlakbij de deur).
- Bepaal een ontmoetingsplaats buiten waar je elkaar treft.
- Oefen de vluchtroute met je huisgenoten.

Veilig verlaten bij veel rookontwikkeling

Veilig vluchten doe je zo:

- Als je door de rook moet, kruip dan laag bij de grond met eventueel een natte doek voor je mond. Bij de grond is de lucht namelijk minder heet en giftig, kun je beter zien en is er meer zuurstof aanwezig.
- Houd altijd met dezelfde hand contact met de muur. Zo weet je waar je bent.
- Blijf weg uit kamers waarvan de deurkruk warm aanvoelt (test dat met de bovenkant van je hand).
- Houd ramen en deuren gesloten. Verse zuurstof wakkert de brand alleen maar aan.

Voorzorgsmaatregelen

- Zorg ervoor dat de portiek en de hal leeg blijven.
- Houd vluchtwegen vrij: laat geen papieren, dozen, kinderwagens, fietsen of andere dingen in de vluchtroute staan.
- Zorg altijd voor goedwerkende rookmelders in huis. Rookmelders alarmeren je in een vroegtijdig stadium van een brand. Rookmelders kunnen levens redden!

Wat als vluchten niet lukt?

Kom je door de rook of hitte niet meer naar buiten, doe dan het volgende:

- Ga naar een veilige ruimte. Dat is een ruimte waar geen brand is, liefst aan de voorkant van het huis waar de brandweer komt.
- Doe onderweg de deur achter je dicht.
- Sluit indien mogelijk openstaande ramen.
- Leg in de veilige ruimte een (vochtige) handdoek of iets dergelijks tegen de kier onderaan de deur. Dit houdt de rook buiten de ruimte.
- Trek de aandacht van de brandweer door bijvoorbeeld voor het raam te staan en te zwaaien.

Volgorde van acties bij brand

- Blijf rustig en waarschuw je medebewoners.
- Ga naar een veilige locatie, het liefst buiten je huis.
- Probeer geen rook in te ademen.
- Sluit alle deuren achter je.
- Bel als je veilig bent meteen 112.
- De meldkamer kan je het beste helpen als:
 - je hun vragen beantwoordt;
 - direct meldt als je niet zelfstandig naar buiten kunt;
 - hun instructies opvolgt.

Gebruik nooit de lift, behalve als er echt geen andere mogelijkheid meer is én de lift niet is betrokken bij de brand.

7 Blussen

Veel mensen vragen wat ze in huis moeten hebben om zelf een bluspoging te kunnen doen. Zelf een bluspoging doen is alleen zinvol als je de middelen en kennis hebt. In alle andere gevallen kun je beter snel vluchten en het blussen aan de brandweer overlaten.

Water

De meeste beginnende brandjes in huis kun je met water blussen. Met een emmer water, tuinslang of fles water. Schat de bluskans in en geef direct op als een bluspoging geen effect (meer) heeft. Als vuistregel kun je aanhouden dat je een brand met de omvang van een voetbal nog zelf kunt proberen te blussen.

Uitzondering

Gebruik nooit water om een brandje met olie of vet te blussen. Je krijgt dan een grote steekvlam. Gebruik hierbij een deksel of geschikte brandblusser.

Gebruik voor het doven van een vlam in de pan een passende deksel

Brandblussers

Met brandblussers kun je best een beginnend brandje blussen, maar ze zijn niet automatisch makkelijk en juist te bedienen. Gebruik zo'n middel dan ook alleen als je vooraf weet welke blusser voor welke brand bedoeld is en alleen als je er wel eens mee oefent!

Schuimblussers

Er zijn schuimblussers. Deze zijn geschikt voor het blussen van kleine branden van vaste en vloeibare stof.

- Ze veroorzaken bij het blussen verder nauwelijks schade.
- Ze hebben een langere blusduur dan poederblussers.

Poederblussers

Daarnaast zijn er poederblussers. Deze zijn geschikt voor de meeste branden in woningen maar ook voor auto's, caravans en boten.

- Het poeder is droog, zodat de bus niet kan roesten.
- Het poeder kan gaan klonteren, dit kun je voorkomen door de blusser af en toe even om te keren.
- Het poeder geeft veel schade aan elektronische apparatuur.
- Het poeder is moeilijk op te ruimen. Hiervoor kun je het beste een industriële stofzuiger gebruiken. Gebruik vooral geen water!

Blusdeken

Een blusdeken is geschikt voor een persoon waarvan de kleding vlam heeft gevat. Een blusdeken kan ook worden gebruikt bij een beginnende brand die goed af te dekken is met een blusdeken, bijvoorbeeld een prullenbak.

Een blusdeken is niet geschikt voor het blussen van een vlam in de pan, zeker niet bij een olie- of vetbrand. Gebruik dan een passende deksel.

Brand bij lithium-ion batterijen

Bij lithium-ion batterijen kan een heftige ontbranding plaatsvinden en de gassen die daarbij vrijkomen zijn giftig.

Meestal is een probleem met de batterij vooraf al zichtbaar. Let daarom op de volgende signalen.

- Lekkende vloeistof
- (Overmatige) hitte
- Sterke geur
- Rook
- Vonken

Kom in actie als je een of meer van deze verschijnselen opmerkt:

- Stop het gebruik van het apparaat en ontkoppel het als dat mogelijk is.
- Verplaats het apparaat (als dat veilig kan) naar buiten en plaats het uit de buurt van brandbaar materiaal.
- Bel 112 (zeker bij heftige rookontwikkeling en brand).

8 Brandwonden

Een brandwond is een gedeeltelijke of volledige beschadiging van de huid. Warmte, een chemische stof of elektriciteit kunnen de oorzaak zijn. Kokend water over je heen krijgen is een bekend voorbeeld.

Dit zijn de eerst hulpregels bij brandwonden:

- 1 Koel** de brandwond 10 minuten met **lauw zachtstromend** leidingwater en **verwijder** zo **snel mogelijk kleding**, sieraden of luier!
- 2** Voorkom dat het lichaam teveel afkoelt. Koel **alleen de wond**!
- 3 Bedek** na het koelen de **wond** met plastic huishoudfolie, steriel verband of een schone doek.
- 4 Smeer niets** op de brandwond.
- 5** Houd het slachtoffer **warm** met een deken.
- 6 Waarschuw** een arts bij blaren, een open wond en bij elektrisch/chemisch letsel.
- 7** Vervoer het brandwondenslachtoffer, indien mogelijk, **zittend**.

Meer informatie over brandwonden vind je op www.brandwondenstichting.nl

9 Ambassadeur zijn

Wil jij familie, buren of vrienden graag meer vertellen over brandveiligheid? Maar vind je het lastig om een gesprek te beginnen. Stel dan eens een van de volgende vragen:

- Heb jij wel eens brand gehad thuis?
- Wist je dat de meeste branden met dodelijke afloop ontstaan door roken?
- Weet je wat je moet doen bij vlam in de pan?
- Stel je voor: er ontstaat brand in de tv in de woonkamer, wat zou je dan doen?
- Heb je al eens nagedacht hoe je kunt vluchten wanneer er thuis brand is (en je niet via de voordeur naar buiten kunt)?
- Heb jij thuis ook rookmelders en doen ze het ook?

Colofon

Brandweer Nederland
Kemperbergerweg 783
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
t (026) 355 24 00
communicatie@brandweernederland.nl
www.brandweernederland.nl

Illustraties	Jeanne design
Redactie	Team Communicatie Brandweer Nederland
Vormgeving	OudZuid Ontwerp mediavormgevers

© Brandweer Nederland, januari 2020

Basismodule Brandveilig Leven

De Basismodule Brandveilig Leven is ontwikkeld voor de veiligheidsregio's. Het bestaat uit een e-module (in de ELO), een praktijkbijeenkomst, een implementatieplan en dit kennisdocument.

Het advies is dat alle veiligheidsregio's de Basismodule aanbieden aan hun personeel. Meer informatie kun je krijgen via de regionale coördinator brandveilig leven of op www.brandweer.nl/datweetjijtoch.

Meer informatie?

Op www.brandweer.nl/brandveiligheid vind je meer informatie over brandveiligheid.

BRANDWEER

Nederland